

HELSINKIO KOMUNIKATAS

dėl glaudesnio europinio bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje

**Europos ministrų¹, atsakingų už profesinį mokymą,
Europos socialinių partnerių² ir Europos Komisijos,
susirinkusių 2006 m. gruodžio 5 d.³ Helsinkyje
persvarstyti Kopenhagos proceso prioritetų bei strategijų,
komunikatas**

I. EUROPAI REIKIA INVESTICIJŲ Į PROFESINĮ MOKYMĄ

Investicijos į žmogiškąjį kapitalą ir reikiamus įgūdžius

Švietimui ir mokymui tenka pagrindinis vaidmuo sprendžiant problemas, su kuriomis susiduria Europa – globalizacija, senėjanti visuomenė, augantys naujų technologijų ir įgūdžių poreikiai. Toks požiūris yra išreikštas Europos Sąjungos darbotvarkėje, atnaujintoje Lisabonos strategijoje ir 2005–2008 m. integruotose ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo gairėse⁴. Atsižvelgiant į tai, reikia daugiau ir veiksmingiau investuoti į žmogiškąjį kapitalą ir pritaikyti švietimo bei mokymo sistemas taip, kad jos padėtų spręsti minėtas problemas.

Profesinis mokymas sudaro pagrindinę Mokymosi visą gyvenimą dalį

Mokymasis visą gyvenimą apima visas mokymosi formas ir situacijas. Mokymosi visą gyvenimą strategijos⁵ turėtų užtikrinti gerą mokymo rinkos veikimą ir plačią įgūdžių bazę. **Profesinis mokymas** (angl. VET) yra neatsiejama šito dalis. Jam tenka svarbiausias vaidmuo stiprinant žmogiškąjį kapitalą, kad būtų galima pasiekti ekonomikos augimo, užimtumo ir socialinių tikslų. Profesinis mokymas yra esminė priemonė, suteikianti Europos piliečiams darbo rinkoje ir žiniomis grindžiamoje visuomenėje reikalingų įgūdžių, žinių bei gebėjimų. Akivaizdu, kad profesiniame mokyme dalyvauja didžioji visų besimokančių europiečių dalis; taip pat ir ateityje didelei daliai darbo jėgos bus reikalingi profesiniai įgūdžiai ir gebėjimai.

Dvigubas uždavinys – įtraukti jaunimą ir jau dirbančius žmones

Europos profesinio mokymo politika turėtų remti kokybišką pirminį profesinį mokymą ir sudaryti tinkamas sąlygas dabartiniams darbo rinkos dalyviams tobulinti savo įgūdžius dalyvaujant tęstiniame profesiniame mokyme. Politikos priemonėmis reikėtų įtraukti visus jaunus žmones į profesinį mokymą ir (arba) aukštąjį mokslą, kartu užtikrinant, kad jie įgytų įgūdžių ir gebėjimų, reikalingų darbo rinkai bei jų būsimam gyvenimui. Be to, dirbantiems žmonėms politikos priemonėmis turėtų būti užtikrinamos galimybės toliau tobulėti ir tęsti karjerą. Profesinio mokymo sistemos, kaip lanksčios nuoseklaus mokymosi sistemos dalis, turėtų sudaryti kuo palankesnes sąlygas toliau dalyvauti švietime bei mokymesi – ypač pereiti iš profesinio mokymo į aukštojo mokslo lygmenį.

Profesinėje veikloje reikalingų įgūdžių bazės sukūrimas

Profesinis mokymas turėtų sukurti plačią su profesine veikla susijusių žinių ir gebėjimų bazę, kartu siekiant meistriškumo visuose lygiuose. Formuojant politiką ir ją įgyvendinant, reikėtų įvertinti investicijų į skirtingus gebėjimų ir kompetencijų lygius poveikį. Siekiant išspręsti

gebėjimų trūkumo problemą ir paremti naujovių diegimą bei žinių visuomenės augimą, reikėtų sustiprinti tarpinių bei techninių gebėjimų ir aukšto lygio gebėjimų ugdymą.

Įnašas į konkurencingumą ir socialinę sanglaudą

Prisidėdamas prie konkurencingumo ir socialinės sanglaudos stiprinimo, profesinis mokymas atlieka dvejopą vaidmenį⁶. Profesinio mokymo politika turėtų būti orientuota į visas visuomenės grupes; turi būti siūlomos patrauklios bei rimtos galimybės patiems gabiausiems kartu neužmirštant tų, kurių galimybės dalyvauti švietimo sistemoje yra labiausiai ribotos ir kuriems gresia atskirtis nuo darbo rinkos (ypač anksti paliekančiųjų mokyklą, žemos kvalifikacijos arba nekvalifikuotų darbininkų, specialių poreikių turinčių žmonių, imigrantų šeimų palikuonių ir vyresnio amžiaus darbuotojų). Apibendrinant galima pasakyti, kad profesinio mokymo sistema turėtų būti teisinga bei veiksminga.⁷

Europinė ir nacionalinė profesinio mokymo gerinimo politika

- *Pagrindinio ugdymo* paskirtis yra suteikti jauniems žmonėms žinių, įgūdžių ir įdiegti jiems vertybes bei įsitikinimus, reikalingus tolesniam mokymuisi, verslumui ir sėkmingam įsidarbinimui. Pagrindinis ugdymas turėtų paskatinti besimokančiuosius mokytis aukštesniame bendrojo lavinimo lygmenyje, pasirinkti profesinio mokymo kelią arba derinti abi šias galimybes.
- *Profesinio mokymo sistemoje dalyvaujantis jaunimas* turėtų įgyti įgūdžių ir gebėjimų, kurios atitiktų darbo rinkos reikalavimus, padėtų jiems įsidarbinti ir mokytis visą gyvenimą. Tam reikia politikos, kuri padėtų mažinti profesinio mokymo programų nebaigiančių žmonių skaičių ir sudarytų palankesnes sąlygas patekti į darbo rinką, pvz., studijas ir mokymąsi derinant su darbu – dalyvaujant pameistrystės programose ir mokantis darbo vietoje.
- *Darbo jėgos* įgūdžiai, gebėjimai ir judumas turėtų būti skatinami gerinant ankstesnio mokymosi (profesinio mokymo ir darbo patirties) pripažinimą. Dirbantiems žmonėms reikėtų sudaryti galimybes tęsti mokymąsi, susijusį su jų profesine veikla. Taip pat reikėtų suteikti galimybių mokytis mažiau palankias sąlygas turintiems asmenims ar jų grupėms, visų pirma mažiau išsilavinusiems žmonėms.
- Siekiant užtikrinti reikiamas *investicijas į įgūdžius*, problemų kelia konkurencinga verslo aplinka ir riboti valstybių biudžetai. Reikėtų padidinti valstybės bei privačias investicijas į profesinį mokymą, toliau tobulinant subalansuotus ir abipusius finansavimo bei investavimo mechanizmus. Tokiomis sąlygomis mokymo sistemos turėtų būti efektyvios siekiant laukiamų rezultatų. Todėl mokymo sistemos turi būti geriau valdomos ir lanksčiau taikytis prie besikeičiančių darbo rinkoje įgūdžiams keliamų reikalavimų. Mokymas turi labiau atitikti konkrečius poreikius.

II. KAD TAI TAPTŲ ĮMANOMA: KOPENHAGOS PROCESĄ ĮGYVENDINANČIOS REFORMOS

Įvairovė – ir turtas, ir problema

Europos profesinio mokymo sistemų įvairovė yra mūsų turtas, abipusio mokymosi pagrindas ir reformų variklis. Kartu ši įvairovė įpareigoja padidinti skaidrumą bei bendrą mokymo kokybės supratimą ir taip sustiprinti abipusį pasitikėjimą profesinio mokymo sistemomis ir jų veikla. Turėtų būti siekiama propaguoti Europos profesinio mokymo erdvę, kurioje vienoje šalyje įgyta kvalifikacija ir gebėjimai būtų pripažįstami visoje Europoje, tokiu būdu remiant jaunimo ir suaugusiųjų judumą. Šioje profesinio mokymo srityje reikėtų dirbti taikant bendrus modelius bei priemones ir nuolat pasitelkiant palyginamus duomenis, suteikiančius politikos kūrimo procesui didesnio pagrįstumo.

Profesinio mokymo veiksmingumo, kokybės bei patrauklumo gerinimo procesas

Kopenhagos procesas⁸ dėl glaudesnio bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje buvo pradėtas kaip Europos masto strategija, kurios tikslas – visoje Europoje pagerinti profesinio mokymo bendrą veiksmingumą, kokybę ir patrauklumą. Nuo 2002 m. šis procesas labai prisidėjo prie profesinio mokymo matomumo didinimo ir jo įvaizdžio gerinimo Europoje. Procesas vyksta keliais skirtingais lygmenimis:

- *Politinis procesas.* Šiam procesui tenka pagrindinis vaidmuo siekiant išryškinti profesinio mokymo svarbą politinių sprendimų priėmėjams. Jis padeda susitarti dėl bendrųjų Europos tikslų ir uždavinių, svarstyti nacionalinius modelius bei iniciatyvas ir dalytis gerosios patirties pavyzdžiais Europos lygmeniu. Nacionaliniu lygmeniu šis procesas padeda sutelkti dėmesį į profesinį mokymą. Tai paskatino pradėti nacionalines šios srities reformas.
- *Bendrųjų priemonių kūrimo procesas.* Kitas svarbus šio proceso tikslas yra kurti bendras europines sistemas ir priemones, kurių tikslas padidinti skaidrumą, kompetencijų bei kvalifikacijų kokybę ir sudaryti palankias sąlygas besimokančių bei dirbančių žmonių judumui. Šis procesas padeda kurti Europos darbo rinką ir Europos profesinio mokymo erdvę, kuri papildytų Europos aukštojo mokslo erdvę.
- *Abipusį mokymąsi skatinantis procesas.* Procesas stiprina bendradarbiavimą Europos mastu. Juo remdamosi, dalyvaujančiosios šalys gali įvertinti savo politiką atsižvelgdamos į kitų šalių patirtį; jis suteikia pagrindą bendram darbui, mokymuisi vieniems iš kitų, idėjų, patirties ir rezultatų mainams.

- *Suinteresuotąsias šalis įtraukiantis procesas.* Procesas padidina įvairių suinteresuotųjų šalių dalyvavimą ir suteikia joms galimybę prisidėti siekiant bendrų tikslų.

Kopenhaga – Maastrichtas – Helsinkis

Šio proceso prioritetai buvo pirmą kartą išdėstyti Kopenhagos deklaracijoje⁹, paskelbtoje 2002 m. lapkričio mėn. Maastrichto komunikate¹⁰ (2004 m. gruodžio mėn.) jie buvo patikslinti bei išplėtoti; jame taip pat pirmą kartą susitarta dėl nacionalinių prioritetų. Antrajame po Kopenhagos susitikime, kuris įvyko Helsinkyje 2006 m. gruodžio 5 d., procesas buvo įvertintas, peržiūrėtos jo strategijos ir prioritetai.

Kryptingesnis procesas

Manoma, kad procesas vyksta sėkmingai ir yra labai reikalingas. Šiuo metu, praėjus ketveriems metams po Kopenhagos deklaracijos, svarbiausia tęsti pradėtą darbą ir užbaigti bei įgyvendinti pradėtas iniciatyvas. Tačiau reikėtų laikytis kryptingesnio požiūrio, nusistatant apibrėžtą prioritetinių sričių skaičių ir aiškius tikslus. Įvairios iniciatyvos ir priemonės turėtų būti susietos ir remti viena kitą, o profesinį mokymą reikėtų plėtoti visais lygmenimis kaip itin svarbią mokymosi visą gyvenimą sudedamąją dalį, glaudžiai susijusią su bendruoju lavinimu.

Vykdamas šį procesą įgyvendinamos priemonės yra taikomos savanoriškai ir rengiamos vadovaujantis bendradarbiavimo principu „iš apačios į viršų“. Ypač svarbu į visus darbo etapus įtraukti socialinius partnerius bei atitinkamų sektorių organizacijas, taip pat plačiai naudotis įgyta nacionaline patirtimi tęsiant darbą Europos lygmeniu.

Reformoms įgyvendinti reikia laiko ir nuoseklaus požiūrio

Nors Kopenhagos ir Maastrichto prioritetai išlieka tie patys, tačiau patį procesą reikėtų sustiprinti ir sutelkti dėmesį į šias prioritetines sritis:

1. Profesinio mokymo įvaizdžio, statuso bei patrauklumo gerinimas. Šioje srityje daugiau dėmesio reikėtų skirti geram profesinio mokymo sistemų, institucijų ir (arba) teikėjų valdymui.
2. Tolesnis bendrų Europos priemonių kūrimas, išbandymas ir įgyvendinimas. Reikėtų pasiekti, kad sutartos priemonės būtų pradėtos taikyti iki 2010 m.
3. Sistemingesnis požiūris į abipusio mokymosi stiprinimą. Šiuo atžvilgiu reikėtų ypač daug dėmesio skirti tikslui iki 2008 m. pagerinti profesinio mokymo srities statistinių duomenų apimtį, palyginamumą bei patikimumą.
4. Aktyvus visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas bendrame darbe, prasidėjus Kopenhagos proceso įgyvendinimo etapui.

Kitas numatomas susitikimas

Kitas ministrų susitikimas šiuo klausimu įvyks po dvejų metų. Jame bus siekiama įvertinti pasiektą pažangą, sustiprinti profesinio mokymo prioritetus bei strategijas, suderinus tai su darbo programa „Švietimas ir mokymas 2010“, ir apsvarstyti, kokią kryptį procesas turėtų įgyti po 2010 m.

III. PERŽIŪRĖTIEJI PRIORITETAI

1. Politikos priemonės, skirtos profesinio mokymo patrauklumui bei kokybei didinti

Procese dalyvaujančios valstybės turėtų skirti daugiau dėmesio profesinio mokymo įvaizdžiui, statusui bei patrauklumui. Tam reikia:

- kad būtų užtikrintas informacija pagrįstas pasirinkimas, pagerinti visą gyvenimą trunkantį orientavimą, įskaitant sustiprintą profesinį orientavimą ir konsultavimą, teikiamą mokyklose bei šeimoms, siekiant labiau atsižvelgti į švietimo ir mokymo sistemos bei profesinės veiklos teikiamas galimybes ir reikalavimus;
- sukurti atviras profesinio mokymo sistemas, suteikiančias galimybę dalyvauti lanksčiame, individualizuotame mokyme ir sukuriančias geresnes įsijungimo į profesinę veiklą bei tolesnio mokymosi (įskaitant aukštąjį mokslą) sąlygas, bei remiančias suaugusiųjų gebėjimų plėtojimą darbo rinkoje;
- kurti glaudžias sąsajas su profesine veikla, tiek pirminio, tiek tęstinio profesinio mokymo srityje, ir padidinti galimybes mokytis darbo vietoje;
- skatinti neformalaus mokymosi ir savišvietos pripažinimą, siekiant remti karjeros galimybes ir mokymąsi visą gyvenimą;
- patvirtinti priemones, skirtas sustiprinti vyrų ar moterų susidomėjimą tomis profesinio mokymo sritimis, kuriose jų dalyvavimas nepakankamas, ir dalyvavimą jose, pavyzdžiui, moterų – technologijų srityje;
- vystyti ir akcentuoti gebėjimų kokybę, pavyzdžiui, taikant pasaulinio lygio standartus ar rengiant gebėjimų konkursus¹¹.

Gerinant profesinio mokymo patrauklumą ir kokybę, daugiau dėmesio reikėtų skirti geram profesinio mokymo sistemų ir teikėjų valdymui įgyvendinant profesinio mokymo darbotvarkę¹² šiomis priemonėmis:

- reagavimu į asmenų ir darbo rinkos poreikius, įskaitant reikalingų gebėjimų numatymą. Ypač daug dėmesio reikėtų skirti mažų ir vidutinių įmonių poreikiams;
- nuolat profesiskai tobulėjančiais aukštos kvalifikacijos mokytojais ir instruktoriais;
- nacionaliniu kokybės užtikrinimu ir gerinimu, atsižvelgiant į Tarybos išvadas dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo¹³;
- valstybės bei privačiųjų investicijų į profesinį mokymą didinimu, kuriant subalansuotus ir bendrus finansavimo ir investavimo mechanizmus;
- didesniu profesinio mokymo sistemų skaidrumu;
- institucijų ir (arba) mokymo paslaugų teikėjų vadovaujančio vaidmens didinimu nacionalinėse strategijose;

- aktyvia įvairių sprendimų priėmėjų ir suinteresuotųjų šalių – visų pirma socialinių partnerių ir atitinkamų sektorialių organizacijų – partneryste nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmeniu.

2. Bendrų profesinio mokymo priemonių plėtojimas ir įgyvendinimas

Reikėtų toliau plėtoti bendras Europos priemones, kad būtų sudarytos sąlygos Europos profesinio mokymo erdvės sukūrimui bei paremtas Europos darbo rinkos konkurencingumas. Reikėtų siekti, kad sutartos priemonės būtų pradėtos taikyti iki 2010 m.

Toliau kuriamos bendros Europos priemonės, specialiai skirtos profesiniam mokymui:

- plėtojama ir išbandoma Europos kreditų perkėlimo sistema profesinio mokymo srityje¹⁴ (ECVET) – kreditų kaupimo ir perkėlimo priemonė – atsižvelgiant į profesinio mokymo ypatumus bei patirtį, įgytą įgyvendinant Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemą¹⁵ (ECTS) aukštojo mokslo srityje;
- stiprinamas bendradarbiavimas kokybės gerinimo srityje naudojantis Europos kokybės užtikrinimo tinklu profesinio mokymo srityje¹⁶ (ENQA-VET) siekiant prisidėti prie bendro kokybės užtikrinimo supratimo bei stiprinti tarpusavio pasitikėjimą. Reikėtų toliau bendradarbiauti su aukštojo mokslo įstaigomis.

Toliau kuriamos bendros Europos priemonės, kuriose profesinis mokymas atlieka pagrindinį vaidmenį:

- plėtojama ir išbandoma Europos kvalifikacijų sistema¹⁷ (EKS) grindžiama mokymosi rezultatais, užtikrinant didesnę profesinio mokymo bei aukštojo mokslo sektorių lygiavertiškumą ir sukuriant geresnes šių sektorių sąsajas bei atsižvelgiant į tarptautines sektorines kvalifikacijas;
- toliau plėtojami EUROPASS¹⁸, kaip bendra Europos skaidrumo sistema, ir neformalaus mokymosi bei savišvietos pripažinimo priemonės, siekiant paremti ir papildyti EKS ir ECVET įdiegimą.

Įgyvendinamos bendros Europos priemonės, specialiai skirtos profesiniam mokymui:

- dalyvaujama išbandant ECVET ir skatinant jos įgyvendinimą;
- remiantis principais, kuriais grindžiama bendra kokybės užtikrinimo sistema, kaip nurodyta 2004 m. gegužės mėn. Tarybos išvadose dėl profesinio mokymo kokybės užtikrinimo¹³, siekiama skatinti kokybės gerinimo kultūrą ir aktyvesnį dalyvavimą ENQA-VET tinkle.

Įgyvendinamos bendros Europos priemonės, kuriose profesinis mokymas atlieka pagrindinį vaidmenį:

- nacionalinės kvalifikacijų sistemos arba nacionalinės kvalifikacijų sąrangos susiejamos su EKS;
- padedama nacionalinėms kvalifikacijų sistemoms įtraukti tarptautines sektorines kvalifikacijas, naudojantis EKS kaip atskaitos tašku;
- skatinamas platus EUROPASS naudojimas.

3. Abipusio mokymosi stiprinimas

Siekiant stiprinti abipusį mokymąsi, bendrą veiklą bei dalijimąsi patirtimi ir moksline informacija, reikia sistemingesnio požiūrio. Tam reikėtų sudaryti palankesnes sąlygas:

- rengiant bendras Europos lygmens koncepcijas ir bendrus sąvokų apibrėžimus, kad nacionaliniai sprendimai, modeliai ir standartai būtų lengviau suprantami;
- suteikiant Komisijos finansavimą konkrečioms klausimams nagrinėti skirtiems moksliniams tyrimams ir apklausoms, siekiant skleisti informaciją apie Europos profesinio mokymo sistemas ir praktiką bei jų sąsajas su darbo rinka ir kitais švietimo sektoriais;
- Komisijai vykdant tinklų, keitimosi geros praktikos pavyzdžiais ir mechanizmų, kuriuos galima panaudoti žinių ir patirties skleidimui, plėtojimo stebėseną;
- sistemingai ir lanksčiai kolegų mokymosi sistemai profesinio mokymo srityje. Sistema taip pat turi remti decentralizuotą kolegų mokymąsi.

Tikslūs ir nuoseklūs duomenys bei rodikliai turi ypač didelę reikšmę siekiant suprasti, kas vyksta profesinio mokymo srityje, stiprinti abipusį mokymąsi bei sudaryti pagrindą faktais pagrįstai mokymo politikai. Iki 2008 m. įvyksiančios ministrų konferencijos Komisija turėtų:

- skirti ypatingą dėmesį profesinio mokymo srities statistinių duomenų apimties, palyginamumo ir patikimumo gerinimui, kad būtų galima įvertinti pažangą, padarytą plėtojant profesinį mokymą;
- skirti dėmesio profesinio mokymo sudedamosios dalies sukūrimui darnioje rodiklių ir lyginamųjų standartų sistemoje¹⁹;
- skirti ypatingą dėmesį statistinės informacijos apie investicijas į profesinį mokymą bei jo finansavimą plėtojimui.

Šio tikslo geriausia siekti pasinaudojant esamais duomenimis ir derinant juos, užtikrinant tinkamus nacionalinius ir (arba) regioninius duomenis apie profesinį mokymą, jų nuoseklumą ir palyginamumą su kitais švietimo ir mokymo duomenimis.

4. Visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimas

Kopenhagos proceso sėkmė priklauso nuo visų suinteresuotųjų šalių, įskaitant visų pirma socialinius partnerius Europos ir nacionaliniu lygiu, sektorių organizacijas bei profesinio mokymo teikėjus, aktyvaus dalyvavimo. Tam reikia:

- teikti glaustą ir aiškią informaciją apie procesą, jo kontekstą, prioritetus ir veiklą bei efektyviai perduoti rezultatus;
- suinteresuotosioms šalims aktyviai dalyvauti visuose proceso etapuose Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu;
- siekti, kad profesinio mokymo teikėjai, mokytojai ir instruktoriai dalyvautų tikrinant ir įgyvendinant proceso rezultatus;
- prireikus, besimokančiuosius ir jų organizacijas įtraukti į veiklą nacionaliniu ir Europos lygiu.

IV. ĮGYVENDINIMAS IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

Kopenhagos proceso ir jo prioritetų įgyvendinimą reikėtų paremti:

- veiksmingai naudojant struktūrinius fondus profesinio mokymo reformoms nacionaliniu lygiu remti;
- tikslingai panaudoti Mokymosi visą gyvenimą programą (2007-2013), siekiant remti procesą, visų pirma inovacijas, bandymus, eksperimentus ir įgyvendinimą;
- tolesne CEDEFOP²⁰ bei ETF²¹ ir jų tinklų parama. Jie visų pirma stebės pažangą prioritetinėse srityse ir teiks įgyvendinimo ataskaitas;
- aktyviai dalyvaujant kitoms atitinkamoms Bendrijos įstaigoms ir komitetams, tokiems kaip už profesinį mokymą atsakingi generaliniai direktoratai (DGVT), Patariamasis komitetas profesinio mokymo klausimais (ACVT) ir švietimo ir mokymo koordinavimo grupė (ETCG);
- glaudžiai bendradarbiaujant statistinių duomenų, rodiklių ir lyginamųjų standartų srityse su EUROSTAT²², EBPO²³, CEDEFOP ir ETF;
- keičiantis informacija, patirtimi ir rezultatais su trečiosiomis šalimis, visų pirma su šalimis, kuriose vykdoma plėtros ar platesnės Europos kaimynystės politika. Turėtų būti stiprinamas bendradarbiavimas su šioje srityje pirmaujančiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, EBPO.

Turėtų būti užtikrinta visų valstybių narių teisė dalyvauti šioje veikloje.

Metinėse ataskaitose dėl nacionalinių Lisabonos reformų programų ypatingą dėmesį reikėtų skirti pažangai profesinio mokymo srityje.

Į integruotą kas dvejus metus teikiamą ataskaitą dėl darbo programos „Švietimas ir mokymas 2010“ reikėtų įtraukti specialią dalį, skirtą profesiniam mokymui, kad būtų galima stebėti pažangą ir nustatyti pagrindinius rezultatus, apie kuriuos reikės pranešti Europos Vadovų Tarybai.

Procesą remia Europos socialinių partnerių „Veiksmų sistema visą gyvenimą trunkančiai kompetencijų ir kvalifikacijų tobulinimo plėtotei“²⁴, pagal kurią taip pat teikiamos metinės vykdymo ataskaitos.

NUORODOS

- 1 ES valstybės narės (Austrija, Belgija, Kipras, Čekija, Danija, Estija, Suomija, Prancūzija, Vokietija, Graikija, Vengrija, Airija, Italija, Latvija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Lenkija, Portugalija, Slovėnija, Slovakija, Ispanija, Švedija, Jungtinė Karalystė), stojančiosios šalys (Bulgarija, Rumunija), šalys kandidatės (Kroatija, Turkija) ir ELPA/EEE šalys (Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija)
- 2 ETUC (www.etuc.org), UNICE (www.unice.org), CEEP (www.ceep.org), UEAPME (www.ueapme.com)
- 3 www.minedu.fi/vet2006
- 4 http://ec.europa.eu/growthandjobs/index_en.htm
- 5 http://ec.europa.eu/education/policies/2010/III_en.html
- 6 Pirmininkaujančios valstybės išvados, Briuselio Europos Vadovų Taryba, 2006 m. kovo 23–24 d. (dok. 7775/06). <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st07/st07775.en06.pdf>
- 7 http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/comm481_en.pdf
- 8 http://ec.europa.eu/education/policies/2010/vocational_en.html
- 9 http://ec.europa.eu/education/copenhagen/copenhagen_declaration_en.pdf
- 10 http://ec.europa.eu/education/news/ip/docs/maastricht_com_en.pdf ir <http://www.vetconference-maastricht2004.nl/>
- 11 Pavyzdžiui, Europos gebėjimų konkursą, kurį 2008 m. organizuos Nyderlandai <http://www.euroskills2008.nl/wm.cgi> ir kas dvejus metus organizuojamus pasaulinius gebėjimų konkursus <http://www.wsc2005helsinki.com/>
- 12 Pagrindinės gairės pavasario Europos Vadovų Tarybai (dok. 7620/06) http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/jointkey06_en.pdf
- 13 Išvados dėl profesinio švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo (dok. 9599/04) http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/vetquality_en.pdf
- 14 http://ec.europa.eu/education/ecvt/index_en.html
- 15 http://ec.europa.eu/education/programmes/socrates/ects/index_en.html
- 16 http://www.trainingvillage.gr/etv/Projects_Networks/quality/
- 17 http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/index_en.html
- 18 http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/index_en.html ir <http://europass.cedefop.europa.eu/>
- 19 2005 m. gegužės 24 d. Tarybos išvados dėl naujų rodiklių švietimo ir mokymo srityje (OL C 141, 2005 6 10, p. 7) http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2005/c_141/c_14120050610en00070008.pdf
- 20 <http://www.cedefop.europa.eu/>
- 21 <http://www.etf.europa.eu/>
- 22 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
- 23 <http://www.oecd.org/>
- 24 http://www.ueapme.com/docs/pos_papers/2002/FINAL%20DSE%20Framework%20of%20actions%20EN.doc